

תופעה חדשה ומדאיגה: בני נוער קונים מכלי גז שמשמשים קונדיטורים להכנת קצפת, הנערים/ות מזרימים את הגז מהמכלים לבלון ושואפים את תכולתו.

מהו גז הקצפות והשפעתו

חמצן דו חנקני, אשר מוכר בציבור גם כ"גז קצפת" או גז צחוק. לחומר זה יש שימושים בתעשיית המזון (כחומר עזר לייצור קצפת) ובתעשיית ייצור דלקים.

בשל השפעתו המשמעותית על מערכת העצבים, הגז משמש גם בעולם הרפואה למטרות הרדמה, שיכוך כאב וטשטוש.

בשנים האחרונות, ישנו שימוש לרעה הולך וגובר בגז הקצפות. במיוחד בקרב צעירים ומתבגרים, שלרבים מהם אין מודעות לתופעות הלוואי האפשריות הקשורות לשימוש בגז זה.

שימוש לרעה ב- N₂O יכול לפגוע במספר מערכות, במיוחד למערכת העצבים. שימוש לאורך זמן ללא טיפול עלול להוביל בסופו של דבר לנזק נוירולוגי בלתי הפיך ויכול לגרום גם למוות.

את הגז שמשמש להכנת קצפת אפשר להשיג בכל מקום. החל מהמכולת השכונתית, דרך רשתות המזון הגדולים ועד אתרי אינטרנט תמורת שקלים בודדים.

החומר בדרך כלל נמכר למשתמש במכלי מתכת קטנים, המכילים את הגז בצורתו הדרושה. לעיתים המשתמשים שואפים את תכולת הגז ישירות ממכל המתכת, או באמצעות העברתו לבלונים.

שימוש שכזה מסוכן ויוצר מעין אופוריה, ערפול וטשטוש. על כן, יש להיזהר ולזכור כי הגז ממכלי הקצפת מסוכן ועלול להוביל אפילו למוות בנסיבות מסוימות.

חשוב לציין שבשימוש לרעה לא ניתן לשלוט למעשה על המינון של "גז קצפת", ולכן אין ממש "מנה בטוחה" לסם זה.

סימני ההרעלה מ"גז קצפת" מגוונים מאוד, וכוללים דופק מואץ, קושי נשימתי, שיעול ותחושת חנק, פסיכוזה, ואיבוד הכרה.

מהן הסיבות לשימוש בגז צחוק בקרב נוער וצעירים?

כמו כל סם אחר כגון קנאביס, סיגריות ואלכוהול, הסיבה העיקרית לכך שבני נוער צורכים חומרים כגון אלה היא חברתית. הצורך של הנערה/ההרגיש "שייכים" וחלק "מהחברה", מקשה עליו לסרב להתנסויות בחומרים פסח ואקטיביים במפגשים חברתיים.

כמו כן, הקלות הרבה של השגת החומר, תפיסה מוטעית "שלא מדובר בסמים", הצורך בריגוש, זמן ההשפעה הנתפס כמוגבל ותפיסה מוטעית לגבי מידת הנזק שהם גורמים, כל אלו משפיעים על הבחירה להשתמש בחומרים אלה.

סקר שבחן מהן הסיבות לשימוש דווקא בחמצן דו חנקני (N₂O) (גז הצחוק/גז קצפות) בקרב נוער וצעירים בהולנד (Nabben, Weijs & van Amsterdam, 2021), מצא שהסיבות לשימוש כוללות הימנעות משעמום, הצורך להירגע, הפחתת מתח והפסקת מחשבות שליליות כפייתיות.

כמו כן הנשאלים דיווחו שלעבוד, ללמוד, לשמר חברויות ולשקר להורים הם גורמים מלחיצים-N₂O יכול לספק נוחות באמצעות הרפיה והקלה זמנית ונראה שהוא מציע להם את הפוגה היחידה לגורמי הלחץ.